

פרק היה קורא

מתניתין:

היה קורא פרשת קריאת שמע בתורה תוך כדי קריאתו להגהת הספר, והגיע זמן המקרא [זמן קריאת שמע], אם כוון לבו לקרוא, ולא רק להגיה, יצא ידי חובת קריאת שמע⁽¹⁾.

המשנה מפרטת את האופנים שבהם מותר להפסיק בדיובור באמצע קריאת שמע, והיכן יפסיק:

בפרקים, בין "פרק" ל"פרק" [ובסמוך יתבאר מהו "פרק"] שואל — מקדים שלום — מפני הכבוד, לאדם נכבד שראוי להקדים לשאול בשלום, וגם משיב שלום לאדם נכבד שהקדים ושאל בשלום⁽²⁾.

ובאמצע הפרק שואל שלום רק מפני היראה, מאדם שחושש שמא יהרגנו אם לא יקדים לו שלום⁽³⁾, וגם משיב לו שלום, [אך אינו שואל ומשיב מפני הכבוד],

2. כך פירש רש"י [ד"ה שואל]. ובכסף משנה [ב טו] למד מדברי הרא"ש [בהערה הבאה] דהיינו כל אדם נכבד אף שאינו חייב לכבדו, וכן כתב הפמ"ג [משב"ז ב] שבכלל זה גם עשיר המכובד מחמת עשרו.

אולם הרמב"ם [שם] כתב ששואל שלום דוקא למי שהוא מחוייב בכבודו כגון אביו ורבו ומי שהוא גדול ממנו בחכמה.

ודעת הרשב"א [סוף ע"ב] ש"מפני הכבוד" הוא רק למי שגדול ממנו בחכמה [ולא לאביו ולאמו, שהם "מפני היראה"], וראה מג"א סק"ב המובא בסמוך].

3. כך פירש רש"י, וכן נקטו הרשב"א והגר"א בדעת הרמב"ם [הט"ז] שכתב "מי שמתירא ממנו כגון מלך או אנס", ובפשטות כוונתם שלא תקנו דיני הפסק באמצע, וההיתר רק משום פיקוח נפש, [וכן דקדק במלא הרועים מתוס' ד"ה באמצע שהביאו מיעוט הירושלמי "ודברת בס" — "ולא בתפילה" וביארו דהיינו אף "מפני הכבוד", ולא נקטו "מפני היראה" כי היינו פקוח נפש ומותר להפסיק גם בתפלה].

1. הרשב"א העלה מדין זה שלש הלכות. א. הקורא את הפרשיות שלא כסדרן יצא, שהרי "שמע" ו"והיה אם שמע" נאמרו בדברים [ו, יא] אחר "ויאמר" שנאמרה בכמדבר [טו].

וראה חי' הרא"ה ופמ"ג [משב"ז תחלת סד] ב. אפילו אם הפסיק בין פרשה לפרשה יותר משיעור קריאת כל הפרשיות, יצא, שהרי גם הקוראן כסדרן בתורה יצא.

ג. [בשם ירושלמי] ברכות ק"ש אינן מעכבות, שהרי הקורא לא בירך על ק"ש. ובתוס' ד"ה [היה] כתבו דהיינו דוקא ליחיד, אך בציבור כבר אמרו לעיל [יב ב] שמעכבות, וראה ב"ח [סי' ס] ושאגת אריה [כו].

ד. ובביאור הלכה [סא ד"ה ואחר] הוכיח מדין זה כדעת הב"ח שאם לא אמר ב"ברוך שם כבוד מלכותו" אין מחזירין אותו, שהרי מדובר בקורא בתורה ואינו אומר בשכמל"ו, [ועיי"ש שדן אם יכול לאומרו אח"כ שלא במקומו ויוצא יד"ח, ואם כן יתכן שמדובר באופן שאמרו אחר קריאתו, וכן דחה באפיקי מגינים ש"יצא" רק בפסוק ראשון ועדיין צ"ל בשכמל"ו, וראה פנים יפות דברים ו ד ואגרות משה או"ח ח"ה ה].